

Antwoorden op 23 vragen over zwangerschap/vruchtbaarheid en coronavaccinatie

Gynaecologen en verloskundigen merken dat er veel vragen zijn rond de coronavaccinaties en zwangerschap. Om meer uitleg te geven over de prik tegen corona, maar ook om vragen direct te kunnen beantwoorden, organiseerden de NVOG, KNOV en het ministerie van VWS op 12 januari 2022 een livestream. Deze is terug te kijken via deze [link](#).

Tijdens de livestream hebben we veel vragen kunnen beantwoorden, maar door het grote aantal helaas niet allemaal. Daarom geven we hieronder op de 23 meest belangrijke vragen antwoord. Hierin gaan we niet in op persoonlijke details. Velen vroegen daarnaast een onderbouwing van de antwoorden. Ook die hebben we toegevoegd. Mocht je toch een andere of persoonlijke vraag hebben, stel die dan aan je eigen zorgverlener of bel de twijfeltelefoon (tel. 088-7555777).

Zwangerschap en coronavaccins

1. *Waarom adviseren gynaecologen en verloskundigen de coronavaccinatie aan zwangeren?*

Mensen die gevaccineerd zijn tegen corona worden minder ziek als zij besmet raken. De gegevens over de vaccinatie zijn dat deze veilig is voor het ongeboren kind. Uit onderzoek bleek dat zwangeren een verhoogd risico hebben als zij in de laatste 3-4 maanden van hun zwangerschap besmet raken met corona op een ernstiger ziekte beloop (en IC opname). Aan het einde van de zwangerschap drukt de baby tegen het middenrif en is ademen moeilijker, als je (ernstig) benauwd wordt door een corona-infectie kom je sneller in de problemen. In Nederland verzameld [Nethoss](#) informatie over zwangeren die met corona in het ziekenhuis zijn opgenomen.

Om een zorgvuldig advies te kunnen geven, is er gewacht totdat het eerste onderzoek gepubliceerd werd. In maart 2021 bleek uit [Amerikaans onderzoek](#), waar 90.000 zwangere vrouwen gevaccineerd waren dat dit veilig kon. Het Nederlandse advies is sindsdien dat je veilig gevaccineerd kunt worden tijdens de zwangerschap. Vaccinatie is een preventieve maatregel om minder ziek te worden door corona. De landelijke werkgroep oordeelde dat de risico's van een coronabesmetting gedurende de zwangerschap veel groter is dan de risico's van het vaccin. Vaccinatie ontraden aan zwangeren zou betekenen dat zwangeren minder mogelijkheden hadden dan anderen om zich te beschermen tegen corona. Uitgebreidere informatie is te vinden in het [standpunt Vaccinatie tegen Covid-19 rondom kindervens, zwangerschap en kraambed](#).

2. *Beschermt vaccinatie tegen opname in het ziekenhuis of op de IC?*

Vaccinatie verkleint het risico op een ernstig verloop van corona. Uit een onderzoek in [Nature](#) blijkt dat zwangeren die gevaccineerd zijn nauwelijks risico lopen op opname in het ziekenhuis en het risico op een IC-opname is nihil.

3. *Hoeveel zwangere vrouwen zijn in Nederland gevaccineerd?*

Dit wordt in Nederland niet geregistreerd. De GGD registreert niet of vrouwen zwanger zijn en zorgverleners registreren dit ook niet centraal. Een schatting vanuit de beroepsgroepen is dat ongeveer 50% van de zwangeren zich heeft laten vaccineren. Er zijn ongeveer 170.000 vrouwen zwanger per jaar in Nederland.

4. *Waarom is het advies om te vaccineren met Moderna of Pfizer?*

mRNA vaccins worden het meest veilig geacht vanwege de technologie van dit vaccin. Het coronavaccin bestaat uit kleine vetbolletjes waar een stukje afschrift van genetische code (mRNA) in zit. Deze mRNA-code is dezelfde code die ook aanwezig is in het coronavirus. Door het vaccin in het lichaam te spuiten, maakt het menselijk lichaam antistoffen (<https://www.youtube.com/watch?v=5zvPR11nL9k>). De vetbolletjes zelf zijn met enkele dagen weer uit je lichaam verdwenen. mRNA kan geen wijzigingen

aanbrengen aan het DNA van mensen, dus ook niet van ongeboren baby's.

Levende vaccins of vectorvaccins bevatten grotere virusdeeltjes. Levende vaccins tegen corona zijn niet op de markt, vectorvaccins zijn AstraZeneca en Jansen. Deze vaccins zijn ook veilig, maar hebben een grotere kans op bijwerkingen.

De vaccins zijn tijdelijk toegelaten, dat betekent dat alle onderzoeken naar de veiligheid en werking zijn afgerond. De eerste 2 jaar na toelating zitten alle geneesmiddelen in deze fase. Juist in deze fase wordt een geneesmiddel extra gemonitord en als er redenen toe zijn wordt het gebruik gestopt. Tot op heden is er geen aanleiding geweest om dit te doen. Wil je melding maken van een bijwerking dan kan dat via [Lareb](#).

5. *Komt het vaccin bij de baby en krijgt je kind ook antistoffen als je in je zwangerschap laat vaccineren?*

De vaccinatievloeistof komt niet bij de ongeboren baby, deze vloeistof kan de placenta namelijk niet passeren. De antistoffen die de moeder aanmaakt na vaccinatie komen wel bij de baby, waardoor het immuunsysteem van de baby wordt getraind door het immuunsysteem van de moeder. Je kindje is dus na de geboorte [beschermd tegen corona](#).

6. *Op welk moment kan ik mij in mijn zwangerschap laten vaccineren?*

Je kan je op elk moment tijdens de zwangerschap laten vaccineren, ook als je zwanger wil worden of als je borstvoeding geeft.

Adviezen op dit vlak verschillen internationaal en er zijn ook online veel verschillende adviezen te vinden. Een van de redenen is de bijwerking koorts. Koorts heeft geen schadelijke effecten op het ongeboren kind en deze bijwerking [blijkt minder vaak voor te komen](#) bij zwangeren. Als je koorts krijgt, kun je paracetamol nemen om dit te onderdrukken.

7. *Als ik corona heb gehad, wat is dan het advies voor vaccinatie? Waarom is het advies om ook de booster te halen tijdens de zwangerschap?*

We adviseren nadat je 2 keer gevaccineerd bent gebruik te maken van de boosterprik. We weten dat [de antistoffen na een vaccinatie in de loop van de tijd verminderen](#). Een booster zorgt dat ze weer toenemen, waardoor je beter beschermd bent tegen ernstige ziekte door corona.

We adviseren de [RIVM-richtlijnen](#) zoals opgesteld voor niet-zwangeren te volgen. Na een corona-infectie wordt geadviseerd na 8 weken te vaccineren. Als je na je vaccinaties een corona-infectie hebt gehad, wordt geadviseerd om 3 maanden na de infectie de boostervaccinatie te halen.

8. *Welke risico's van vaccinatie zijn er voor mij en mijn kind?*

Bij een groot deel van de mensen treden [bijwerkingen](#) op als koorts, hoofdpijn en moeheid na vaccinatie met coronavaccins. Deze bijwerking zijn vaak kortdurend (1-2 dagen). Op korte termijn zijn er geen nadelige effecten voor de zwangere. Het vaccin verdwijnt zeer snel uit het lichaam, er worden geen langer termijneffecten verwacht van dit vaccin (meer uitleg over de werking in vraag 3). Deze zouden zeer zeker al opgemerkt zijn, er zijn inmiddels al veel vrouwen bevallen.

Ernstige bijwerkingen zoals bekend zijn van DES en Softenon worden niet verwacht. Zowel DES en Softenon bevatten hormonen en werden langdurig gebruikt. Het vaccin bevat geen hormonen.

9. *Heb je twijfels over wel of niet laten vaccineren?*

Het beste kun je met je eigen zorgverlener deze bespreken, dit kan met je verloskundige, gynaecoloog of huisarts. Daarnaast is er een [informatiekaart](#) waar alle

voor- en nadelen zijn beschreven. Als je niet met je eigen zorgverlener in gesprek wil, kun je ook de twijfeltelefoon bellen met je vragen (tel. 088-7555777).

10. *Kan ik de Coronavaccinatie of booster nemen en de 22 weken (kinkhoest prik)?*
Je kunt zeker allebei de vaccinaties laten zetten in je zwangerschap. We adviseren 2 weken tussen de beide prikken te laten. Als je bijwerkingen krijgt, weten we van welke vaccinatie je last hebt. [Meer informatie](#) vind je op de website van het rijksvaccinatieprogramma.
11. *Is het veilig om je te laten vaccineren als je borstvoeding geeft?*
Ja, je kunt je veilig laten vaccineren als je borstvoeding geeft. Ook hier geldt dat het coronavaccin niet bij je kind komt, [het mRNA is niet teruggevonden](#) in moedermelk. Na vaccinatie maak je antistoffen aan tegen corona, die via de moedermelk bij je baby terecht komen. Het voordeel van borstvoeding zijn de antistoffen die een gunstig effect hebben op het immuunsysteem van je baby. Er is geen invloed gevonden op je melkproductie. Je kunt je laten vaccineren in je arm, er is geen verhoogd risico op een borstontsteking. Als je hier niet gerust op bent, kun je de vaccinatie ook in je been laten zetten.
12. *Waar is meer informatie te vinden over de vaccinaties en de bijwerkingen?*
  - Het Lareb heeft een uitgebreide pagina over de [bijwerkingen](#).
  - De bijsluiters van de vaccins zijn te vinden via het [College ter Beoordeling van Geneesmiddelen](#).
  - Het [standpunt Vaccinatie tegen Covid-19 rondom kinderwens, zwangerschap en kraambed](#) van de werkgroep Covid-19 en zwangerschap.

Coronavaccins en menstruatie, kinderwens en miskramen

13. *Er zijn meer dan 17.000 meldingen bij Lareb over menstruatiestoornissen na vaccinatie, klopt dat?*
Ja dat klopt. Alle meldingen worden goed onderzocht. De resultaten van dat onderzoek zijn nog niet bekend.
In Amerika is er meer bekend, er is namelijk onderzoek gedaan bij 4.000 vrouwen, van wie 2.500 hun menstruatiecyclus voor en na vaccinatie hebben vergeleken en 1.500 niet gevaccineerd werden. [Hieruit bleek dat](#) een coronavaccinatie een verandering geeft van een menstruatiecyclus van minder dan 1 dag ten opzichte van niet gevaccineerde mensen. Deze verandering herstelt zich vanzelf in de volgende cyclus. Deze veranderingen komen veel vaker voor onder invloed van stress, griep enzovoorts.
14. *Is er een verhoogd risico op een miskraam na coronavaccinatie?*
Nee, er is geen verhoogd risico op miskramen. De kans op een miskraam is 10 tot 15% en wordt hoger naar mate je ouder bent. Er zijn geen meldingen van Nederlandse zorgverlener die een hoger percentage miskramen zien.
In Noorwegen is er [onderzoek](#) naar gedaan onder bijna 14.000 vrouwen, in dit onderzoek is er geen verschil gevonden in percentage miskramen.
15. *Is er een effect van coronavaccinatie op de vruchtbaarheid van vrouwen en mannen? En hoe zit dat bij IVF?*
Er is geen effect op de vruchtbaarheid van vrouwen gevonden. Er zijn meldingen van menstruatiestoornissen, uit [onderzoek](#) blijkt dat de cyclus minder dan 1 dag verschilt van normaal en dat dit zich de volgende cyclus vanzelf herstelt. Je kunt in die verschoven cyclus wel zwanger worden.

Voor mannen geldt dat de spermakwaliteit niet verschilt, in een [onderzoek](#) bij 45 mannen voor coronavaccinatie en ruim twee maanden na de tweede dosis werd geen verschil gezien in spermakwaliteit.

Je kunt je ook tijdens een IVF-traject laten vaccineren, dit heeft geen effect op het aantal eicellen dat zich rijpt of het tijdstip dat deze worden geoogst.

16. *Wat is het advies voor de booster?*

We adviseren nadat je 2 keer gevaccineerd bent, gebruik te maken van de boosterprik. We weten dat [de antistoffen na een vaccinatie in de loop van de tijd verminderen](#). Een booster zorgt dat ze weer toenemen, waardoor je beter beschermd bent tegen ernstige ziekte door corona. De booster kan je op elk moment in de zwangerschap nemen, ook tijdens een IVF/ICSI-traject of als je borstvoeding geeft.

17. *Hoe lang werkt de booster?*

We weten nog niet hoe lang de booster werkt en ook niet voor welke varianten die we in de toekomst gaan tegenkomen. Hier wordt onderzoek voor gedaan en volgen we [de adviezen die het RIVM](#) geeft.

Corona en zwangerschap

18. *Wat zijn de risico's voor zwangere en kraamvrouwen met corona?*

Uit [een systematisch review](#) van de tot nu toe verschenen studies kwamen de volgende risico's.

De kans op besmetting is voor zwangeren hetzelfde als voor niet zwangeren. Zwangeren hebben minder last van de symptomen koorts, kortademigheid en spierpijn. Ze hebben meer kans om te worden opgenomen op de intensive care (IC) of beademing nodig te hebben dan niet zwangeren in de vruchtbare leeftijd. De risicofactoren hiervoor zijn onderliggend lijden, een migratie achtergrond, hoge bloeddruk, diabetes type 1 of 2, een hogere leeftijd en een hoog BMI.

Kortom als je besmet raakt dan worden zwangeren over het algemeen minder ziek, ze krijgen namelijk minder symptomen. Als je toch ziek wordt dan verloopt dit voor een kleine groep vrouwen heftiger en is het risico dat je opgenomen wordt in het ziekenhuis, zuurstof nodig hebt of opgenomen wordt op de IC hoger dan als je niet zwanger zou zijn.

Het risico om in de problemen te raken na een besmetting met corona zijn er vooral als je hoogzwanger bent. De baby drukt tegen het middenrif aan en beperkt daarmee de ademhaling. Je kunt dus ernstiger benauwd raken dan vrouwen die niet hoogzwanger zijn.

19. *Wat zijn de risico's voor de ongeboren baby nadat een zwangere besmet is geraakt met corona?*

Uit [een analyse](#) van de tot nu toe verschenen studies blijkt dat de kans op een vroeggeboorte en de kans op opname van de baby op de neonatologie toeneemt ten opzichte van de vrouwen die niet ziek werden van corona. Ook lijkt de kans op [overlijden van het kindje](#) gedurende de zwangerschap hoger.

De toegenomen kans op vroeggeboorte komt vrijwel alleen voor bij vrouwen die vanwege een coronabesmetting opgenomen worden, omdat in uiterste gevallen het kind geboren moet worden om de moeder zo goed mogelijk te behandelen tegen corona. Bij vrouwen die ziek zijn van corona is de kans op een vruchtdood tijdens de Deltavariant 2% t.o.v. 1% bij de eerdere varianten.

Uit [Nederlands onderzoek](#) van placenta's van kinderen die in de buik van hun moeder zijn overleden bleek dat een coronabesmetting de placenta (moederkoek) kan

aantasten. Omdat er alleen onderzoek is gedaan naar deze gevallen is onbekend hoe vaak dit voorkomt en of vaccinatie hiertegen helpt.

Als een placenta minder goed functioneert, gaat een baby vaak minder goed bewegen in de buik, als je minder beweging voelt dan eerder in je zwangerschap neem dan contact op met je zorgverlener, ongeacht het tijdstip van de dag. Je mag hier altijd voor bellen.

De werking van de placenta is niet vast te stellen door een echo of ander onderzoek.

20. *Zijn er ook Nederlandse cijfers over corona tijdens de zwangerschap?*

Nethoss registreert in Nederland de cijfers rondom ernstige zwangerschapscomplicaties en moedersterfte, zij houden ook gegevens bij over corona en zwangerschap. Dit zijn aparte registraties en zijn niet gekoppeld aan de gegevens van de GGD of de landelijke opnamecijfers van het RIVM. De laatste update kun je [hier](#) vinden.

21. *Is er een behandeling tegen corona?*

Er is op dit moment geen specifieke medicatie die de infectie zelf behandelt. Er komt medicatie op de markt om de symptomen van corona te bestrijden, niet alle medicatie is geschikt voor zwangeren.

Zwangeren, worden net als niet zwangeren, behandeld met middelen die met name aangrijpen op het immuunsysteem (corticosteroiden, IL6 remmers), er kan extra zuurstof worden toegediend. Hoe vaak dit voor kwam in Nederland is beschreven door [Nethoss](#).

22. *Hoe wordt beoordeeld of een zwangere behandeld wordt op de IC?*

Dit wordt beoordeeld aan de hand van de conditie van de zwangeren en het kind door een team van meerdere specialisten, waaronder de gynaecoloog en intensive care artsen. De voorkeur is om de zwangere te behandelen voor corona met het kind in de buik, maar dit is niet altijd effectief. Ook is het lastiger om een zwangere vrouw in buikligging te beademen dan een niet zwangere vrouw. Als het voor haar gezondheid niet anders kan of de gezondheid van het kind zal het kind (vaak eerder dan 37 weken) per keizersnede geboren worden.

23. *Wat doen de verschillende varianten op de zwangerschap?*

Er zijn 3 varianten dominant geweest tot op heden. Namelijk de Alfa-, Delta- en Omikronvariant die ieder in verschillende golven dominant waren. De Deltavariant lijkt tot nu toe tot meer complicaties te leiden dan de Alfavariant. Over de Omikronvariant is nog te weinig bekend om een uitspraak te kunnen doen. Alle varianten worden nauwlettend gevolgd.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR
OBSTETRIE & GYNAECOLOGIE

IN SAMENWERKING MET MINISTERIE VAN VWS